

HALLITUKSEN KOKOUS 4/2017

Aika: 28.9.2017 klo 18.00

Paikka: Jäälänmaja

Läsnä: Kari Kainua, varapuheenjohtaja, kokouksen puheenjohtaja
Birger Ylisaukko-oja, jäsen, sihteeri
Eero Laine, jäsen
Risto Piirainen, jäsen
Otto Moilanen, 2. varajäsen
Jukka Pekkanen, 3. varajäsen
Jouko Uusitalo, 5. varajäsen

Poissa:

Markku Vuolteenaho, puheenjohtaja
Ismo Uuskoski, jäsen
Juha Lumila 1. varajäsen
Teuvo Lehtola, 4. varajäsen

1. Kokouksen avaus ja läsnäolijoiden toteaminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen ja toivotti osanottajat tervetulleiksi. Todettiin läsnäolijat.

2. Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Kokous todettiin lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

3. Pöytäkirjan tarkastus

Pöytäkirjantarkastajaksi valittiin Eero Laine. Aiemmin sovitun käytännön mukaisesti pöytäkirjan allekirjoittavat hänen lisäkseen puheenjohtaja ja sihteeri.

4. Työjärjestys

Hyväksyttiin sihteerin laatima työjärjestys

5. Tilannekatsaus

1. Taloustilanne

Yhdistyksen maksuvalmius todettiin hyväksi. Vuosille 2016 – 2018 myönnetty toiminta-avustus näyttäisi riittämättömältä, sillä ensi vuodelle on käytettävissä vain vajaa 3000 euroa. Bioremediaatiotutkimuksen rahoitus näyttää riittävältä. Päätettiin keskustella pitemmän aikavälin rahoituksesta seuraavan vuoden toimintasuunnitelman yhteydessä. Avustuksia on haettu ja saatu maksuun esitetyllä tavalla.

Todettiin, että Jäälän asukasyhdistykselle on 1. kohdassa todetun sopimuksen nojalla lainattu rahaa maastotietoreitin tarvikkeiden maksua varten. Asukasyhdistys on saa-

nut reittihankkeen ensimmäisen maksuerän ELY-keskukselta. Koska reittihanke edellyttää vielä lisäinvestointeja, ei pidetty tarkoituksenmukaisena vaatia lainaa maksettavaksi takaisin tässä vaiheessa.

2. Jäsenmaksutilanne
Todettiin, että noin puolella jäsenistä jäsenmaksu on maksamatta. Näille lähetetään maksupyyntö lähiaikoina.
3. Kunnossapito ja hoito
Todettiin, että Kokkohaaran lieteallas on pumpattu 19. kesäkuuta. Lietekertymää ei talven jälkeen juuri ollut.

Myös Kalamäen lieteallas on pumpattu keskikesällä. Altaan patoja ei saatu suljetuksi tiiviisti, ja tämän vuoksi lietettä pumpattiin pohjan läheltä ”imurointimenetelmällä”.

Korteojan ja Kalamäen patojen syöpymät on korjattu. Korteojan vanhaan uomaan rakennettiin lisäpato, joka ohjaa suuren pohjavesipurkautuman kosteikolle. Tähän asti runsaasti rautaa sisältävä pohjavesi on ohittanut kosteikon.

Hoitokalastuksen saalis oli 843 kg. Kalastuksessa ei ollut ongelmia lukuun ottamatta järven yläpäässä olleen rysän rikkoutumista. Todennäköisesti rysän yli oli ajettu moottorilla. Särkisaaliista noin puolet meni hyötykäyttöön.

6. Kunnossapitotarpeet

Todettiin, että lietealtaat tulee tyhjentää ennen talven tuloa. Myös Kalamäen lietealtaan tulokanavasta pyritään saamaan liete pois.

Valtakunnalliset vesistökuunnostuspäivät järjestetään ensi kesänä Oulussa, ja yksi vierailukohde on Kalamäen kosteikko. Vierailun ajankohta on 14. kesäkuuta. Alue tulee siistiä esittelykuntoon syksyn aikana.

Todettiin, että bioremediaatiorakenteisiin voi kohdistua suuri voima tulvan aikana, kun kasvien juuret suurentavat virtausvastusta. Rakenteiden kiinnitys tulee varmistaa syksyn aikana.

Useissa kohdissa on tarvetta varoittaa sula-alueista talvella. Alueet merkitään varoitusnauhalla ennen talven tuloa.

7. Bioremediaatitutkimuksen tilanne

Jukka Pekkanen kävi läpi tutkimushankkeen tilanteen. Tutkimukseen valituista kasveista isonäkinsammal ei sopeutunut olosuhteisiin. Pikkulimaska kärsi liian alhaisesta lämpötilasta. Myöskään järviruoko ei menestynyt hyvin. Siirtovaiheessa olleet versot kuivuivat tuntemattomasta syystä. Uudet versot menestyivät paremmin ja kasvoivat kohtuulliseen pituuteen.

Suovehka menestyi varsin hyvin. Kasvit kasvattivat lautalla tiheän juuriston, kun tavanomaisella kasvupaikalle ne kasvattavat yleensä paksun pääjuuren. Loppukesällä kasvit kellastuivat ja kärsivät myös tuholaisista. Biomassa lisääntyi 2,7 -kertaiseksi. Kasvinäytteistä tehdään ravinneanalyysi. Kasvit jätetään muutoin lautalle talvehtimaan.

Parhaiten menestyi osmankäämi. Mielenkiintoista oli, että kukinta oli tasaisempi mikrobialustalla varustetussa lautassa. Ilman alustaa kukintaa oli vain lautan yläpäässä. Juurten pituus oli jopa 80 senttiä. Lautalta on poistettu joitakin kasveja analyysijä varten. Pääosa jätetään lautalle talvehtimaan. Kaikki kasvit on punnittu ja niiden paikat merkitty kartalle istutuksen yhteydessä, joten niihin kertynyt biomassa ja ravinteet voidaan määrittää.

Päätelmiä tehdään sen jälkeen, kun analyysit ovat valmistuneet. Tutkimuksessa hyödynnetään ainakin toinen kasvukausi. Sitä koskeva suunnitelma tehdään talven aikana.

8. Rauta-humustutkimus

Todettiin, että Suomen ympäristökeskus, Oulun yliopisto, Lapin yliopisto, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus sekä Luulajan yliopisto ovat yhdistyksen aloitteesta laatineet laajan tutkimusohjelman raudan kulkeutumisesta ja vaikutuksista sekä niiden vähentämisestä sisävesissä ja meressä. Tutkimukselle on haettu 1,8 milj. euron rahoitusta Interreg Nord –ohjelmasta. Rahoitusratkaisu on odotettavissa vuoden vaihteen tienoilla.

Yhdistys on jättänyt hankkeeseen Letter of Support –asiakirjan (liite). Hallitus hyväksyi asiakirjan yhdistystä sitovaksi.

Todettiin, että Jäälän alueella on erinomainen mahdollisuus päästä pilotkohteeksi, jos tutkimus käynnistyy.

9. Vesistötarkkailu

Käytiin läpi kuluneen kesän vesistötarkkailun tulokset. Kulunut kesä oli vesiolosuhteiltaan normaali, kun taas kaksi edellistä kesää olivat erittäin sateisia. Jäälänjärven väriarvot olivat alhaisemmat kuin edellisinä vuosina, ja trendi on hienoisesti laskevat. Liukoiset ravinteet näyttävät vähenevän kosteikoissa. Erikoista sen sijaan on, että kiintoainepitoisuus näyttäisi kasvavan. Samanaikaisesti kiintoainesta kuitenkin pidättyy lietteenkeruualtaksiin, joten kysymys täytyy olla raudan olomuodon muuttumisesta kosteikoissa.

Raudan käyttäytyminen on tulovesien laadun kannalta keskeinen myös siksi, että rauta sitoo tehokkaasti fosforia. Raudan saostuminen ja poistaminen vesistöistä on sen vuoksi erittäin tärkeää. Poistettavan raudan määrä pitäisi myös pystyä määrittämään.

10. VYYHTI-hanke

VYYHTI-hankkeen ohjausryhmän kokous pidettiin Jäälissä 31. elokuuta. Ohjausryhmä tutustui myös Kalamäen kosteikkoon.

VYYHTI-hankkeen tavoite on tuottaa omaehtoiseen vesistökuunnostukseen toimintamalli ja varmistaa toiminnan jatkuvuus hankkeen päättymisen jälkeen. Tavoitteena on sisällyttää vesienhoito tulevan maakuntahallinnon tehtäviin. Ns. ydintoimijat, joihin kuuluu lähinnä viranomaisia, tutkijoita ja järjestöjä, ovat laatineet päättäjille kannanoton, joka puoltaa kuunnostuksen koordinoinnin järjestämistä maakuntahallintoon. Kannanotto on ydintoimijoiden allekirjoitettavana.

VYYHTI-verkosto on järjestänyt kuunnostusyhdyshenkilöiden koulutustilaisuuden. Tilaisuuteen osallistuivat Eero Laine ja Jukka Pekkanen.

11. Viestintä

Todettiin seuraavat viestintätapahtumat:

- Rantailtaa ei pidetty
- Jäälinmajan uimaranta saatiin säilymään virallisena
- Nettikeskustelua Jäälinjärven kemikaloinnista
- Rantapohjan ja Kalevan isot artikkelit bioremediaatiosta
- Rantapohja: 4 muuta juttua
- Osallistuminen JCR-tapahtumaan
- Osallistuminen 100 suomalaista vesistötekoa –kampanjaan. Yhdistys kutsuttiin Helsinkiin palkittavaksi 1. lokakuuta. Palkittavia on valtakunnallisesti kolme. Palkittavia ei panna paremmuusjärjestykseen
- Venetsialaisten järjestelyt
- Vierailuja:
 - Oulun yliopiston korjaavan ekologian kurssi 9.5.2017
 - SYKEN tutkijavierailu 20.6.2017
 - VYYHTI-ohjausryhmä 31.8.2017
 - Jäälin koulu 12.9.2017

Päätettiin, että rantaillan järjestämiseen palataan vuosisuunnittelun yhteydessä. Puheenjohtaja ja sihteeri osallistuvat palkitsemistilaisuuteen Helsingissä. Heidän matkukulunsa korvataan.

12. Muut asiat

Todettiin, että Koiteli-reitin rakentaminen on edennyt niin, että pitkosyhteys on kuljettavissa Kokkokankaalle. Olemassa olevia uria pitkin pääsee sieltä Laivakankaalle ja Hutukylään. Koitelin puoleinen pää on edelleen sopimatta. Kuultiin, että Oulun kaupungilla on palvelualusta, johon vastaavia reittejä ja niiden palveluvarustusta on merkitty. Todettiin, että myös Koiteli-reitti tulisi saattaa samaan tiedostoon.

Yhdistykselle on tarjottu käytettyä pH-/johtokykymittaria. Sen käyttöönotto vaatisi investointia antureihin. Todettiin, että jos mittauslaitteita hankitaan, tavoitellaan uusinta tekniikkaa, sillä laitteet ovat kehittyneet nopeasti.

13. Seuraava kokous

Seuraava kokous kutsutaan koolle tarvittaessa.

14. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 20.40.

Vakuudeksi

Kari Kainua
puheenjohtaja

Birger Ylisaukko-oja
sihteeri

Pöytäkirja vastaa kokouksen kulkua

Jouko Uusitalo
pöytäkirjantarkastaja